

Enheten för handel och tekniska regler

YTTRANDE

2023-02-22 Dnr 2023/00146-2

Naturvårdsverket
Havs- och vattenmyndigheten
Endast via e-post

Förslag till nationell förteckning över invasiva främmande arter som är av särskild betydelse för Sverige

Sammanfattning

Kommerskollegium bedömer att *förslaget till ändringar i förordningen (2018:1939) om invasiva främmande arter*, med bilaga, ska anmälas enligt direktiv (EU) 2015/1535 eftersom det innehåller tekniska föreskrifter.

Kommerskollegium bedömer vidare att förslaget bör anmälas enligt direktiv 2006/123 om tjänster på den inre marknaden eftersom det innehåller krav på tjänsteverksamhet.

Kommerskollegium har gjort en bedömning av förslaget utifrån WTO-rätten och kommit fram till att de föreslagna åtgärderna omfattas av WTO:s SPS-avtal. Förslaget bör dock utvecklas vad avser riskvärdering och alternativa åtgärder än de föreslagna, detta särskilt avseende levande amerikansk hummer. Kommerskollegium bedömer att hela förordningen och samtliga arter, med undantag för mink, bör anmälas till WTO i enlighet med gällande rätt.

Kommerskollegiums uppdrag

Kommerskollegium ansvarar för frågor som rör utrikeshandel, EU:s inre marknad och handelspolitik. Kommerskollegiums uppdrag är att verka för frihandel. Det innebär att vi verkar för fri rörlighet på den inre marknaden och för liberaliseringar av handeln mellan EU och omvärlden samt globalt.

Generella synpunkter

Kommerskollegium vill erinra om att 5 § i förordningen om tekniska regler inte innehåller något rekvisit att det ska finnas risk för att regeln ska få handelshindrande verkningar för att samråd ska ske.

Anmälan av tekniska föreskrifter

Enligt 20 § 6 p. förordningen (1996:1515) med instruktion för Regeringskansliet ska Regeringskansliet anmäla förslag till författningar i enlighet med de procedurer som följer av Sveriges EU-medlemskap eller av andra internationella överenskommelser, bland annat enligt proceduren i anmälningsdirektivet för tekniska föreskrifter, (EU) 2015/1535.

Tekniska föreskrifter enligt anmälningsdirektivet är bl.a. krav på varors egenskaper eller provning, begränsningar av varuanvändning, bestämmelser om återvinning av varor samt vissa förbudsbestämmelser.¹ Tekniska föreskrifter som inte anmälts fast de borde ha gjort det, saknar rättsverkan och kan inte tillämpas mot enskilda.²

Kommerskollegium bedömer att *förslaget till ändringar i förordningen (2018:1939) om invasiva främmande arter*, med bilaga, ska anmälas i enlighet med anmälningsdirektivet eftersom det innehåller tekniska föreskrifter som t.ex. förbud mot import och försäljning.

Anmälan sker genom att Regeringskansliet uppdrar till Kommerskollegium att genomföra anmälan.

Anmälan av nya krav på tjänsteverksamhet

Av 20 § 6 förordningen (1996:1515) med instruktion för Regeringskansliet följer att Regeringskansliet ska anmäla förslag till författningar i enlighet med informationsförfaranden som följer av Sveriges medlemskap i EU. Ett sådant förfarande föreskrivs i tjänstedirektivet avseende nya eller förändrade krav på tjänsteverksamhet.³

Naturvårdsverket skriver i sitt förslag till nationell förteckning över landlevande invasiva främmande arter att kraven kan också påverka utövande av tjänsteverksamhet, till exempel bygg- eller anläggningsentreprenörer, eller företag inom avfallshantering eller hantering av jordmassor som kan behöva vidta försiktighetsåtgärder vid utförande av arbeten i områden med invasiva främmande arter respektive hantering av avfall och jordmassor som innehåller grobara växtdelar.

¹ Anmälningsdirektivet artikel 1.1 (c), (d) och (f).

² EU-domstolens dom i mål C-95/14, *UNIC* (2015) p. 29.

³ Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/123/EG om tjänster på den inre marknaden, artiklarna 15.7 och 39.5.

Vidare konstaterar Havs och vattenmyndigheten att företag inom följande branscher kan beröras av den föreslagna förteckningen av svenska invasiva främmande arter: Vattenbruk, yrkesfiske, fritidsfiske, företag med verksamhet inom akvarium och trädgårdsdamm, fiskgrossister, Fisk/skaldjurshandlare och importörer, samt även restauranger. Den föreslagna förteckningen innebär att det blir förbjudet att föra in i landet, hålla, föda upp, transportera, förmedla, sälja eller på annat sätt överlåta, utbytas, använda, tillåta reproduktion, låta växa eller odla samt att släppa ut arterna i miljön.

Enligt tjänstedirektivet ska samtliga krav som är tillämpliga på tjänsteutövare som är etablerade i ett annat land inom EU/EES och som tillfälligt tillhandahåller tjänster i Sverige anmälas. Om reglerna kan komma att tillämpas på företag som inte är etablerade här, utan bara bedriver tillfällig verksamhet i Sverige, gör Kommerskollegium bedömningen att de remitterade bestämmelserna är anmälningspliktiga enligt tjänstedirektivet.⁴

Enligt tjänstedirektivet måste krav på tjänsteverksamhet kunna motiveras av tvingande hänsyn till allmänintresset, samt vara proportionerliga i förhållande till sitt syfte.⁵ En sådan motivering kommer att efterfrågas i samband med anmälan. Anmälan görs i det webbaserade systemet IMI⁶. Kommerskollegium svarar gärna på eventuella frågor kring anmälningsförfarandet.

Bedömning om förenlighet med SPS-avtalet

1. Vad krävs för att SPS-avtalet ska vara tillämpligt?

SPS-avtalet är tillämpligt på åtgärder som uppfyller något av de syften som anges i *definitionen av SPS-åtgärder* som finns i bilaga A till SPS-avtalet och som kan ha en *direkt eller indirekt effekt på handel mellan WTO:s medlemmar*.

Definitionen av en SPS-åtgärd

I bilaga A till SPS-avtalet⁷ definieras vad som utgör SPS-åtgärder:

Varje åtgärd vidtagen

⁴ Artikel 39.5.

⁵ Artiklarna 15.3 samt 16.1 tredje stycket.

⁶ Internal Market Information System.

⁷ I dess lydelse i Regeringens proposition 1994/95:35, Sveriges anslutning till Världshandelsorganisationen m.m. Bilaga 7, del B.

(a) för att inom medlemmens territorium skydda djur- eller växters liv eller hälsa från risker som härrör från införandet, uppkomsten eller spridandet av växtskadegörare, sjukdomar, sjukdomsförande organismer eller sjukdomsalstrande organismer,

(b) för att inom medlemmens territorium skydda människors eller djurs liv eller hälsa från risker som härrör från tillsatser, föroreningar, gifter eller sjukdomsalstrande organismer i livsmedel, drycker eller foder,

(c) för att inom medlemmens territorium skydda människors liv eller hälsa från risker som härrör från sjukdomar hos djur, växter eller produkter av dessa, eller från införande, etablering eller spridning av växtskadegörare, eller

(d) för att skador inom medlemmens territorium förhindra eller begränsa annan skada till följd av införande, etablering eller spridning av växtskadegörare.

Vi bedömer att avsnitt a och d är relevanta. Det ska understrykas att termen "djur" inkluderar fisk och vild fauna och termen "växter" inkluderar skog och vild flora.

Punkt (d) i bilaga A avser att förhindra eller begränsa annan skada. Termen "annan skada" har tagits upp i en WTO-panel⁸ som kom till slutsatsen att termen är bred och att termen kan avse skador på egendom, inklusive infrastruktur och ekonomisk skada.

Direkt eller indirekt effekt på handel mellan medlemsländerna

För att en åtgärd ska omfattas av SPS-avtalet ska åtgärden även ha en direkt eller indirekt effekt på handeln mellan WTO:s medlemsstater. Den närmare innebörden av detta kriterium är relativt väl definierad. I en WTO-panel⁹ slogs det fast att det knappast kunde bestridas att ett importförbud av en produkt påverkar den internationella handeln med produkten i fråga. I en annan WTO-panel¹⁰ konstaterades att ett importförbud till sin natur är avsett att påverka internationell handel.

⁸ Panelrapport, EC – Approval and Marketing of Biotech Products, WT/DS291/R ; WT/DS292/R ; WT/DS293/R, 29 September 2006, (adopted on 21 November 2006)

⁹ Panelrapport, EC- Hormones (Canada) WT/DS48/R/CAN, 16 January 1998 (adopted on 13 February 1998).

¹⁰ Panelrapport, India Agricultural products, WT/DS430/R, WT/DS430/AB/R, 4 June 2015, (adopted on 19 June 2015).

2. Är SPS-avtalet tillämpligt på föreslagna arter och åtgärder?

I detta avsnitt görs en bedömning om varje föreslagna art och åtgärd omfattas av SPS-avtalet. Vi har använt NV:s respektive HaV:s bedömningar¹¹ över förslagets konsekvenserna för handel med arterna.

Vår bedömning i denna del omfattar frågeställningarna:

1. Omfattas invasiva främmande arter av SPS-avtalets (bilaga A – definitioner p.1 a-d) definition av en sanitär eller fytosanitär åtgärd?
2. Kan de föreslagna åtgärderna, direkt eller indirekt, påverka internationell handel?

Naturvårdsverkets föreslagna förteckning

NV föreslår att det blir förbjudet att importera, sälja, odla, föda upp, transportera, använda, byta, släppa ut i miljön eller hålla levande exemplar av blomsterlupin, sandlupin, parkslide, jätteslide, hybridslide, vresros, strandkotula, kanadensiskt gullris och höstgullris. Dessa arter föreslås listas i den nationella förteckningen över landlevande invasiva främmande arter. Kommerskollegium har inte någon självständig kompetens att avgöra om en art är att betrakta som invasiv eller inte. NV har som expertmyndighet bedömt de listade arterna som invasiva främmande arter och vi bygger vårt ställningstagande på NV:s bedömningar i denna del.

I SPS-avtalet används inte termen ”invasiva främmande arter” men etablering och/eller spridning av dessa arter innefattar en risk som härrör från införandet, uppkomsten eller spridandet av växtskadegörare, sjukdomar, sjukdomsförande organismer eller sjukdomsalstrande organismer och enligt vår bedömning omfattas av de av definitionen av en SPS-åtgärd¹².

NV har även gjort bedömningar av åtgärdernas påverkan på företag som handlar eller har handlat med ovan nämnda arter. Genomgående har verket bedömt att effekterna på handeln är liten eller obefintlig, bland annat på grund av att branschen insett riskerna med arterna och redan slutat sälja dem.

¹¹ Utkast till Naturvårdsverkets förslag till nationell förteckning över landlevande invasiva främmande arter och Havs- och vattenmyndighetens förslag till nationell förteckning över vattenlevande invasiva främmande arter.

¹² Vårt ställningstagande bygger bland annat på STDF:s rapport International Trade and Invasive Alien Species, ställningstaganden i The Convention on Biological Diversity (CBD) och en WTO-panel där SPS-avtalets rättsliga räckvidd prövades och standarder utarbetade av International Plant Protection Convention (IPPC) och World Organisation for Animal Health (WOAH, tidigare OIE).

Dessa åtgärder innebär dock ett importförbud för arterna varför vi gör bedömningen att Naturvårdsverkets förslag har en direkt eller indirekt effekt på Sveriges handel med andra WTO-medlemmar och omfattas därmed av SPS-avtalet.

För arterna kaukasiskt fetblad, sibiriskt fetblad införs också ett förbud men NV föreslår en övergångstid för så kallade Gröna tak om tre år så att branschen kan fasa ut växterna ur sitt sortiment.

För arten spärroxbär införs ett förbud men det begränsas geografiskt till Kalmar och Gotlands län. I övrigt påverkas inte handeln med arten. Vi bedömer dock att åtgärden kan ha en direkt eller indirekt effekt på handeln mellan medlemsländerna och omfattas därmed av SPS-avtalet.

Dessa åtgärder innebär ett importförbud men förbuden begränsas genom införandet av en övergångsperiod för fetbladen och en geografisk begränsning för spärroxbär. Vi gör dock bedömningen att verkets förslag i denna del har en direkt eller indirekt effekt på Sveriges handel med andra WTO-medlemmar och omfattas därmed av SPS-avtalet.

För mink föreslås ett generellt förbud men förslaget undantar kommersiell verksamhet så som pälsuppfödning. Därmed gör vi bedömningen att åtgärden inte har en direkt eller indirekt effekt på handeln mellan medlemsstaterna och omfattas därmed inte av SPS-avtalet.

HaV:s föreslagna förteckning

HaV föreslår att det blir förbjudet att importera, hålla, föda upp, transportera, förmedla, sälja eller på annat sätt överlåta, utbyta, använda, tillåta reproduktion, låta växa eller odla samt att släppa ut exemplar av brun dvärgmal, silverruda, muksun, peledsik, sydfyriling, marmorkarp, prickig dvärgmal, släktet väderfiskar, svartmunnad smörbult, puckellax och bighead goby. HaV bedömer att dessa arter inte är föremål för kommersiell handel.

Samma förbud föreslås även för vattenpest, sjögull, knölskallelöja, apelsinläpp och kinesisk dammussla. HaV bedömer dock att det finns eller har funnits en viss handel med dessa arter.

Som tidigare påpekats används inte termen ”invasiva främmande arter” men etablering och/eller spridning av dessa arter innefattar en risk som härrör från införandet, uppkomsten eller spridandet av växtskadegörare, sjukdomar, sjukdomsförande organismer eller sjukdomsalstrande organismer och enligt vår bedömning omfattas av de av definitionen av en SPS-åtgärd. Kommerskollegium har inte inom detta område någon

självständig kompetens att avgöra om en art är att betrakta som invasiv eller inte. HaV har som expertmyndighet bedömt de listade arterna som invasiva främmande arter och vi bygger vårt ställningstagande på HaV:s bedömningar i denna del.

HaV har även gjort bedömningar av åtgärdernas påverkan på företag som handlar eller har handlat med ovan nämnda arter. Genomgående har verket bedömt att effekterna på handeln är liten eller obefintlig, bland annat på grund av att branschen insett riskerna med arterna och redan slutat sälja dem.

Dessa åtgärder innebär ett importförbud av arterna varför vi anser att HaV:s förslag har en direkt eller indirekt, om än svag effekt på handeln mellan medlemsstaterna och omfattas därmed av SPS-avtalet.

För arten (levande) amerikansk hummer införs ett förbud men undantag från förbudet ska gälla för den som har tillstånd att hantera levande amerikansk hummer. Efter ansökan kan HaV meddela tillstånd under förutsättning att vissa hanteringsåtgärder följs.

Åtgärden innebär ett importförbud av (levande) amerikansk hummer. Även om HaV öppnar upp för import efter ett tillståndsförfarande så kommer sannolikt importen försvåras för vissa importörer. Av den anledningen bedömer vi att HaV:s förslag har en direkt eller indirekt effekt på handeln mellan medlemsstaterna och omfattas därmed av SPS-avtalet.

3. Uppfyller de föreslagna förteckningarna med tillhörande åtgärder de krav som ställs i SPS-avtalet?

Syftet med SPS-avtalet är att gränsöverskridande handel med djur, växter och livsmedel inte ska hindras mer än nödvändigt av veterinära och fytosanitära regleringar. Samtidigt ska det inte hindra WTO:s medlemsländers rätt att skydda sig mot smittsamma djursjukdomar, växtskadegörare och undermåliga eller farliga livsmedel. Avtalet strävar efter nå balans mellan olika handels- och skyddsintressen.

Avtalet ger en rätt att införa skyddsåtgärder så behöver vissa grundläggande skyldigheter respekteras. Åtgärderna får inte godtyckligt eller omotiverat diskriminera mellan medlemsländer där identiska eller liknande förhållanden råder. Vidare uppmuntras medlemmarna att använda internationella standarder riktlinjer och rekommendationer framtagna av internationella standardiseringsorgan för att uppnå en högre grad av harmonisering av SPS-relaterade åtgärder. Medlemmarna får dock anta högre skyddsnivåer om det finns vetenskapliga skäl för det och

om åtgärderna bygger på en riskbedömning. Åtgärderna får inte vara mer handelshindrande än nödvändigt för att uppnå den önskvärda nivån.

SPS-avtalet innehåller krav på anmälning (notifiering) av föreslagna SPS-åtgärder som påverkar den internationella handeln till WTO-sekretariatet innan de kan träda i kraft, undantag finns dock för nödåtgärder. Anmälningen publiceras i WTO:s SPS-databas som är öppen för intresserade och därmed ges andra medlemsländer möjlighet att kommentera förslaget. Den anmälande medlemsstaten är dock inte skyldig att justera sitt förslag. Att en anmälning gjorts betyder inte att åtgärden med automatik är förenlig med SPS-avtalet utan förenligheten måste bedömas från fall till fall.

Övergripande synpunkter på NV:s och HaV:s åtgärder

NV och HaV ska genomföra riskbedömningar i enlighet med 5§ i den svenska förordningen (2018:1939) om invasiva främmande arter. Paragrafen hänvisar till artikel 5.2 andra stycket i EU:s förordning (EU) nr 1143/2014 som närmare beskriver hur en riskbedömning ska utföras.

Om en riskbedömning visar att en art bör tas upp i unionsförteckningen, bör riskbedömningen kompletteras med en beskrivning av hur kriterierna i artikel 4.3 i förordning (EU) nr 1143/2014 uppfylls, och om åtgärderna är förenliga med SPS-avtalet. NV och HaV ska ge Kommerskollegium tillfälle att yttra sig över förenligheten med SPS-avtalet. I detta fall är det inte fråga om att arter ska tas upp unionsförteckningen utan i en nationell förteckning som regleras i artikel 12 i EU:s förordning. Nationella åtgärder måste vara förenliga med EUF-fördraget och anmälas till kommissionen i enlighet med unionsrätten.

Om åtgärden även påverkar eller kan påverka handeln gentemot tredje land ska åtgärden även prövas mot SPS-avtalet. I dessa fall ska den föreslagna åtgärden anmälas till WTO-sekretariatet. Rent praktiskt så anmäler Kommerskollegium åtgärden till EU-kommissionen som därefter vidarebefordrar anmälan till WTO-sekretariatet.

Särskilt om riskvärdering

NV och HaV har baserat sina bedömningar av de föreslagna åtgärderna på EU-förordningens riskvärderingsprinciper som i sin tur bygger på SPS-avtalets regler om riskvärdering¹³.

¹³ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1143/2014 om förebyggande och hantering av introduktion och spridning av invasiva främmande arter, punkt 11 och 13 i preambeln.

Ett grundläggande krav i SPS-avtalet är att SPS-åtgärder ska vara grundade på vetenskapliga principer och vetenskapliga bevis. Artikel 5.1 i avtalet innehåller även ett mer specifikt krav kopplat till vetenskaplig grund för det fall då ett medlemsland väljer en åtgärd som är striktare än en internationell standard eller om en internationell standard saknas.

Vad avser invasiva främmande arter tycks det inte finnas några relevanta internationella standarder varför åtgärderna ska vara baserade på riskvärderingar för att vara förenliga med SPS-avtalet.

Kravet på riskvärdering i artikel 5.1 och 5.6 har prövats i flera WTO-tvister. WTO-paneler och överprövningsorganet brukar ställa sig två frågor för att avgöra om en SPS åtgärd är baserad på en riskvärdering:

1. Finns det en riktig riskvärdering i enlighet med kraven i SPS-avtalet?
2. Om så är fallet ger slutsatserna i riskvärderingen stöd för den SPS-åtgärd som tillämpas? Är den proportionerlig?

Det ligger utanför vår kompetens att bedöma om förslagen utgör en korrekt riskvärdering i SPS-avtalets mening. En riskvärdering utförd i enlighet med SPS-avtalet och standardiseringsorganens modeller är dock en central fråga när det gäller åtgärdernas förenlighet med SPS-avtalet. Av den anledningen bör myndigheterna redovisa bedömningar om respektive riskvärdering uppfyller kraven i SPS-avtalet och de krav som relevanta standardiseringsorgan ställer.

Enligt SPS-avtalets artikel 5.6 får SPS-åtgärder inte vara mer handelsbegränsande än vad som krävs för att uppnå den skyddsnivå som anses acceptabel. Vid valet av åtgärd får hänsyn tas till vad som är tekniskt och ekonomiskt möjligt. Det innebär att kostnaderna som kan förknippas med olika alternativa åtgärder får tas med i bedömningen.

I de tvister där en SPS-åtgärds proportionalitet prövats har man bedömt om en alternativ, mindre handelsstörande, åtgärd är möjlig att införa och om den kan vara rimligt att välja densamma, detta samtidigt som den valda skyddsnivån upprätthålls.

Är NV:s och HaV:s föreslagna åtgärder förenliga med SPS-avtalet?

För att åtgärderna ska vara förenliga med SPS-avtalet ska förslaget bygga på en riskanalys och vetenskapliga belägg för att arterna är främmande, kan etablera och sprida sig, har negativa effekter på biologisk mångfald/ekosystemtjänster och har negativa ekonomiska effekter. NV och HaV bedömer att de föreslagna åtgärderna kommer begränsa de negativa effekterna av de invasiva arterna. Vi saknar kompetens att

bedöma riskanalysen men vill understryka vikten att det säkerställs att den bygger på SPS-avtalet och standardiseringsorganens modeller för riskanalys.

De åtgärder som föreslås vara proportionerliga och bidra till en skälig risknivå uppnås, detta utan att utgöra en oskälig inskränkning på internationell handel. NV och HaV har inte redovisat några alternativa åtgärder än de föreslagna vilket enligt vår mening borde göras, om inte annat för tydlighetens skull.

Bör de föreslagna åtgärderna anmälas till WTO-sekretariatet?

I enlighet med SPS-avtalet¹⁴ ska en föreslagen åtgärd anmälas till WTO-sekretariatet om det inte finns någon relevant internationell standard eller om innehållet i den föreslagna åtgärden inte i huvudsak är detsamma som innehållet i en internationell standard, riktlinje eller rekommendation, och om åtgärden samtidigt kan ha en betydande inverkan på handeln med andra länder.

Enligt SPS-avtalet måste åtgärder anmälas i god tid innan den berörda åtgärden träder i kraft vilket betyder att anmälan ska göras minst 60 dagar innan en åtgärd beslutas, detta för att säkerställa att andra medlemsländer har möjlighet att bedöma och lämna synpunkter på förslaget.

NV:s och HaV:s föreslagna åtgärder bygger av allt att döma inte på någon internationell standard eller liknande varför det första kriteriet bedöms vara uppfyllt.

Då uppkommer frågan om de föreslagna åtgärderna uppfyller det andra kriteriet, om åtgärderna är av en sådan art att de kan ha en väsentlig påverkan på andra länders handel med Sverige. I den rättspraxis som finns står det klart att ett totalförbud mot import av vissa produkter utgör den mest restriktiva åtgärd som en medlem kan vidta med avseende på handel. Den aktuella panelen drog slutsatsen att åtgärderna i form av ett importförbud hade en "betydande" påverkan på handeln¹⁵. Av den anledningen ansågs kriteriet vara uppfyllt.

För att öka öppenheten anmäler vissa länder också bestämmelser som överensstämmer med internationella standarder, vilket välkomnas av WTO-sekretariatet¹⁶. Med tanke på de relativt låga krav på handelspåverkan, WTO:s välkomnande av transparens och det faktum att

¹⁴ I dess lydelse i Regeringens proposition 1994/95:35, Sveriges anslutning till Världshandelsorganisationen m.m. Bilaga 7, del B, punkt 5 – anmälningsförfaranden.

¹⁵ Panel Report, India – Agricultural Products, para. 7.773

¹⁶ SPS handbook training module: chapter 2.2 Making an SPS notification.

NV:s och HaV:s förslag bedömer vi att hela förordningen med samtliga arter utom mink bör anmälas till EU och WTO.

4. Särskilt om levande amerikansk hummer

Dåvarande Miljö- och energidepartementet föreslog 2015 att föra upp levande amerikansk hummer på unionslistan för invasiva främmande arter, ett förslag som dock föll i den efterföljande diskussionen inom EU. Det svenska förslaget ifrågasattes av USA och Kanada som är stora exportörer av amerikansk hummer, avdödad som levande.

Med tanke på risken för invändningar mot förslaget från USA:s och Kanadas sida är det viktigt att det svenska förslaget är mycket väl underbyggt utifrån de krav och principer som ställs i SPS-avtalet och av relevanta internationella standardiseringsorgan.

Av den anledningen anser vi att HaV bör säkerställa att förslag uppfyller ställda krav på riskanalys och att olika alternativa hanteringsåtgärder utreds och prövas mot varandra. Vidare bör det också utredas hur andra länder med en liknande problematik hanterar import av levande amerikansk hummer ut ett SPS-perspektiv.

I ärendets slutliga handläggning har utredarna Björn Strenger och Nikita Feiz deltagit.

Katarina Paul

Utredare